

ÇOCUK İHMAL VE İSTİSMARI ÇALIŞTAYI

Küçükçekmece Rehberlik ve Araştırma Merkezi olarak amacımız bilimsel, etik ve ilkeli bir hizmet anlayışı ile "Her insan değerli ve özeldir." felsefesini ön planda tutarak, Psikolojik danışma, rehberlik, özel eğitim hizmetleriyle bireylerin gelişimlerini desteklemek; araştırma, geliştirme çalışmalarıyla meslek alanına katkı sağlayarak hizmet alanında öncü ve lider bir kurum olmaktır. 2002 yılında hizmete giren kurumumuz Özel Eğitim Hizmetleri Bölümü ve Psikolojik Danışma ve Rehberlik Hizmetleri Bölümü olmak üzere iki bölümden oluşmaktadır. Müdürlüğümüz bünyesinde 2 müdür yardımcısı, 12 psikolojik danışman, 12 özel eğitim öğretmeni, 1 fizyoterapist, 2 memur ve 2 yardımcı personel görev almaktadır. Kurumumuz okul öncesinden ortaöğretime kadar tüm kademelerdeki yaklaşık 150.000 öğrenci ve İstanbul'un en kalabalık ilçelerinden olan 805.930 nüfuslu Küçükçekmece ilçesine hizmet vermektedir.

Küçükçekmece Rehberlik ve Araştırma Merkezi olarak 27 Aralık 2022 tarihinde kurumumuz bünyesinde bulunan Etkinlik Ve Seminer Komisyonu'nca psikolojik danışman/ rehber öğretmenlere yönelik hazırlanan "Çocuk İhmal ve İstismarı" çalıştayı gerçekleştirdik. Çalıştay; anaokul, ilkokul, ortaokul ve lise rehberlik öğretmenlerimizin katılımıyla, okullarda karşılaşılan ihmal ve istismar durumlarında karşılaşılan sorunlar, meslek elemanlarının ve paydaşların neler yapabileceği, ihmal istismar durumlarında nasıl bir yol haritası izlenmesi gerektiği, karşılaşılan vakalarda öğrenci, öğretmen ve velilere uygulanabilecek müdahale yöntemleri konularını kapsamaktadır. Çalışma gruplarının gün boyunca deneyimlediği ve paylaştığı vakaların sonuç öneriler çalıştay raporu sorumluluk bölgemizdeki okul ve kurumlara gönderilecek olup, sitemizde de paylaşılacaktır. "Çocuk İhmal ve İstismarı" çalıştayının hazırlık aşamasından bugüne kadar emeği geçen çalışma arkadaşlarıma, çalıştayımıza ev sahipliği yapan Sefaköy Kültür ve Sanat Merkezi ve Küçükçekmece Belediyesi personeline, Etkinlik Seminer Komisyonu üyelerimize, çalıştay gruplarına dahil olarak özverili çalışmaları, düşünce ve önerileriyle katkı sunan tüm rehber öğretmenlerimize, İlçe Milli Eğitim Şube Müdürümüz Recep Uludoğan'a, İlçe Milli Eğitim Müdürümüz Murat Gözüdok'a ve ilgisi ve desteğini bizden esirgemeyen Sayın Kaymakamımız Turan Bedirhanoğlu'na teşekkür ederim.

İbrahim DERİN
Küçükçekmece RAM
Müdürü

ÇOCUK İHMAL VE İSTİSMARI ÇALIŞTAYI

Küçükçekmece Rehberlik ve Araştırma Merkezi'nin bünyesinde oluşturulan komisyonlardan biri olan Etkinlik ve Seminer Komisyonu'nun planladığı Çocuk İhmal ve İstismarı konulu 4. Çalıştay 27 Aralık 2022 tarihinde Sefaköy Kültür Merkezi'nde gönüllü katılımcı olan psikolojik danışmanlarla gerçekleştirilmiştir.

Etkinlik ve seminer komisyonu üyeleri sene boyunca yapılacak seminer, eğitim ve etkinlikleri planlamada gönüllü olarak görev almaktadırlar. Her ay gerçekleştirilen ve mesleki gelişime katkı sağlayan seminerler, eğitimler, paneller, PDR Günleri ve 27 Aralık tarihinde gerçekleştirilen çalıştay bu komisyonun çalışmaları arasındadır.

Çalıştay; bireylerin ortak bir konu üzerinde çalışmalarını, düşüncelerini ve öğrenmelerini sağlayan uygulamalı bir bilimsel öğretim tekniği olarak tanımlanmaktadır. Bilim insanları ya da uzmanların bir konuda ön hazırlık yaparak katılım sağladıkları, alanla ilgili belli bir konuda inceleme, değerlendirme veya paylaşım amaçlı yapılan bir toplantıdır. İlçemizde dördüncü kez düzenlenen bu çalışmanın rehberlik alanında olması büyük önem arz etmektedir.

27 Aralık'ta gerçekleştirilen çalıştayın süreci, Etkinlik ve Seminer Komisyonu'nun çalıştay konusu ilçedeki psikolojik danışmanların ihtiyaçları doğrultusunda son yıllarda çocuklarda sık karşılaşılmaya başlanan ihmal ve istismar konusunun tespitiyle başlamıştır. Sonra katılımcıları belirlemek amacıyla bir anket düzenlenerek, katılımcılar çalıştıkları kademelere göre çalıştaya gelmeden gruplara bölünmüştür.

Toplam 6 grup ile çalıştay gerçekleştirilmiştir. Her grupta alanda görülen ya da görülmesi olası çocuk ihmal ve istismar vakaları konuşulmuş ve grup içinde paylaşılmıştır. Sabah oturumunda katılımcılar çalıştay vaka şablonuna bugüne kadar karşılaştıkları ya da karşılaşılmaması muhtemel ihmal istismar vakalarını yazmış ve grup içinde paylaşmışlardır. Vakalar grup içinde değerlendirilerek; karşılaşılan vakalar, uygulanan müdahale yöntemleri ve bu yöntemlerin etkililikleri tek tek konuşularak grup içi çalıştay sonuç raporu oluşturulmuştur. Öğleden önceki oturumda

Küçükçekmece İlçe Emniyet Müdürlüğü Çocuk Şube Bürodan iki polis memuru gelerek, rehber öğretmenlerle soru cevap etkinliği gerçekleştirmişlerdir. Öğleden sonraki oturumda her grup için oluşturulan sonuç ve öneriler raporu büyük gruba sunulmuştur. En son kısımda da Dr. Öğr. Üyesi Zeynep Pınar Cohen tarafından psikolojik danışmanlara yönelik Çocuk İhmal ve İstismarı sunumu gerçekleştirilmiştir. Her çalışma grubunda çalıştay boyunca paylaşılan vakalar ve sonuç öneriler formu komisyon üyeleri aracılığı ile raporlaştırılmış ve bu kitapçıkta birleştirilmiştir.

Bu kitapçığın rehberlik alanında çalışan tüm meslektaşlarımıza fayda sağlamasını temenni ederiz.

Etkinlik ve Seminer
Komisyonu Üyeleri

Sonuçlar

1. İhmal istismar türlerinden en çok karşılaşılan cinsel istismardır.
2. Teori ve uygulama arasında farklılıklar olduğu tespit edilmiştir.
3. Hukuki sorumluluklar ve süreç hakkında bilgi karmaşası vardır.
4. Okul paydaşları bildirim yükümlülüğü olduğu durumlarda sorumluluk almak istememekte ve sürecin rehber öğretmen tarafından yürütülmesini istemektedir.
5. Okul paydaşları gizlilik ilkesine dikkat etmemektedir.
6. Karşılaşılan vakaların takibi sosyal hizmetler tarafından yapılmıyor.

Öneriler

1. Bildirim süreciyle ilgili yapılabilecek yanlışları önlemek adına sürecin detaylı olarak anlatmak için çalışmalar yapılabilir.
2. Psikolojik danışman,müdür ve öğretmenleri kapsayan hizmetiçi eğitim verilebilir.
3. Okul rehber öğretmenlerinin bildirimlerdeki sorumluluklarının sınırı net olarak belirlenmeli
4. Emniyet personeli bu süreçlerle ilgili eğitim alması,öğrenciye eşlik etme sürecinde kadın bir emniyet personelinin bulunması,okuldaki öğretmenlerin öğrenciye eşlik etme konusunda zorlanmaması
5. Psikososyal koruma,önleme krize müdahale hizmetleri yönergesinin incelenip gerekli ek formların tarafımızdan doldurulup ilçe milli eğitim müdürlüğüne bildirilmelidir.
6. Öğrenci sayısının fazla olduğu ve tek psikolojik danışmanı bulunan okullarda norm sayısı arttırılmalı.
7. Aile kültürünün sosyoekonomik düzeyinin çocuk üzerindeki etkisi göz önüne alınırsa Okul Sosyal Hizmeti programı hayata geçirilebilir.
8. Bana Kendini Anlat,Cümle Tamamlama vb.formlar düzenli zaman aralıklarında yapılabilir.
9. Okul polisine oryantasyon çalışması yapılabilir.
10. Tüm eğitim fakültesine Meslek Etiği dersi eklenebilir.

Sonuçlar

1. Yetkili makamlar tarafından gizliliğin sağlanması gerekiyor.
2. Çocuk polisi ile iletişim sorunları yaşanıyor.
3. Bildirimlerden sonra yapılacak adımlar bilinmiyor.
4. Genelde risk grubuna dahil olan öğrencilerde bu durumu görüyoruz.
5. Paylaşmada sıkıntı hissetmiyorlar daha çok anlatmak istiyorlar.
6. Ailelerde bu süreçlerde anne yalnız kalıyor,kalmakta isteyebiliyor.Eş baskısından korkuyorlar.Baba süreci baltalayabiliyorlar.
7. Rehber öğretmenler yalnızlaştırılıyorlar.
8. Karakol ve adliyede yaşanan olumsuz durumlar var.
9. İhmaller gözden kaçıyor,sayıları gittikçe artıyor.
10. Aile içi çözülmeye çalışıyor çocuk ifadesini değiştirebiliyor.

Öneriler

1. Psikolojik danışman,müdür ve öğretmenleri kapsayan hizmetiçi eğitim verilebilir.
2. Bildirimden önce aileyle konuşulmamalı.
3. Çocuğun ifadesini kendisinin yazması istenebilir.
4. Mesleğe yeni başlayanlar için yol haritası iletilmesi,aktarılması için çalışmalar yapılabilir.
5. Çocuk Büro,savcılık,MEB çalışanlarının ortak çalışmayı gerçekleştirilebilir.
6. İhmale de istismar seviyesinde önem verilmesi,müdahalenin hızlı olmasına çözüme yaklaşılmaya olanak sağlayacaklardır.
7. İlçe MEB e yapılacak bildirim kapalı zarfta yapılabilir.
8. Her ilçede sadece çocuğun istismarının bildirileceği karakollardan bağımsız merkezlerin kurulması, ÇİMler hakkında bilgilendirmeler yapılmalı.

Sonuçlar

- İhmal ve istismar vakalarının her yaş düzeyinde ve sosyoekonomik seviyede karşılaştığı saptanmıştır.
- İhmal ve istismar vakalarında yapılan bildirimler sonrası geri dönütlerin yetersiz olduğu düşünülmektedir.
- Olayların sonuca kesin bir şekilde ulaşmama durumu sürecin yıpratıcı olmasına sebep olmaktadır.
- İhmal vakalarının daha çok ilkokul seviyesinde gözlemlendiği düşünülmektedir.
- Veliler, bazı davranışlarının çocuğa yönelik ihmal olduğunun farkında değildirler.
- Yaşanılan olayların idare ve aile tarafından gizlenmeye veya bastırılmaya çalışıldığı gözlenmektedir.
- İhmal ve istismar vakalarını sadece rehber öğretmenin bildirmesi gerektiği düşünülmektedir.
- Rehber öğretmenden bildirim yapmak dışında araştırma yapma sorumluluğu beklenmektedir.
- Çocuğu ihmal/istismar ettiği düşünülen kişiyle çocuğun aynı ortamda bulundurulduğu gözlenmektedir.
- Ekonomik ihmalin diğer sorunları tetiklediği görülmektedir.
- Küçük yaş grupları kendilerini ifade etmek ve yaşanan olayı anlatmak konusunda zorluk çekmektedir.
- Psikolojik danışmanlara üniversitede verilen eğitimin sahada yetersiz kaldığı düşünülmektedir.
- Mahremiyet konusunda çocuklara ve velilere yeterli eğitimin vermediği düşünülmektedir.
- Mahkeme sürecinde bilgilerin gizliliği konusunda yeterli hassasiyet gösterilmemektedir.
- Branş öğretmenlerinin sürece yeteri kadar dahil olmak istemediği görülmektedir.

Öneriler

- Rehber öğretmenin ardından çocukla görüşecek yetkililer pedagojik anlamda eğitime tabi tutulmalıdır.
- Psikolojik-sosyal-hukuksal açıdan konuyu ele alacak meslek kollarının ortak çalışması konusunda şartlar iyileştirilmelidir.
- İlkokul kademesinde sınıf öğretmenlerinin çocuk üzerindeki etkisi göz önünde bulundurulduğunda, ihmal istismar konusunda sınıf öğretmenlerine gerekli eğitimler düzenlenmelidir.
- Veli eğitimlerine katılımlar az olduğundan velilere ulaşmak konusunda başka yollar aranmalıdır.
- Okul idaresine ihmal ve istismar konusunda gerekli eğitimler düzenlenmelidir.
- İhmal/istismar durumuna ilk şahit olan kişinin bildirim yapma yükümlülüğü ailelere ve okul personeline anlatılmalıdır.
- Sosyal hizmet merkezleri ve okul arasındaki iletişim kuvvetlendirilmeli ve sosyal hizmet uzmanları çocuğun korunması konusunda ivedilikle destek vermelidir.
- Oyun terapisi, kum terapisi gibi teknikler ilkokul kademesinde çocuğun kendini açması için başarılı tekniklerdir. Buna bağlı olarak psikolojik danışmanların bu teknikler konusunda eğitim alması faydalı görülmektedir.
- Üniversitelerde ihmal ve istismar vakalarına yönelik eğitimlerin uygulamaya dönük olarak verilmesi, mesleğe yeni başlayan psikolojik danışmanların karşılaştığı istismar vakalarında atacağı adımlar için yarar sağlayacaktır.
- Bildirim yükümlülüğü bulunan kişilerin bilgilerin gizliliği mutlak şekilde sağlanmalıdır.
- Rehberlik paydaşlarına ve velilere ihmal ve istismar üzerine seminerler düzenlenmelidir.